

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE
DISCIPLINERING

**De Relatie Tussen de Sekse van het Kind, Negatieve Disciplinerings door de Ouder en de
Rol van Ouderlijke Attributies**

Master's thesis

Utrecht University

Master's programme in Clinical Child, Family and Education Studies

Demi Siemerink, D.S (6865968)

Eerste beoordelaar: Christel Portengen

Tweede beoordelaar: Marjolein Verhoeven

Datum: 28-05-2021

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoek ‘De relatie tussen de sekse van het kind, negatieve disciplineren door de ouder en de rol van ouderlijke attributies’. Dit onderzoek is onderdeel van de master Clinical Child, Family and Education Studies van de opleiding Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Huidig onderzoek is geschreven in de periode van september 2020 tot juni 2021.

De ontwikkeling van jonge kinderen en de totstandkoming van bepaalde opvoedgedragingen heeft mij altijd doen interesseren, vanwaar de keuze voor dit onderwerp is gemaakt. Met huidig onderzoek hoop ik een bijdrage te leveren aan meer kennis omtrent de totstandkoming van negatieve disciplineren bij ouders van jonge kinderen.

Mijn dankwoord gaat uit naar Christel Portengen voor haar begeleiding tijdens het schrijven van dit onderzoek. Haar enthousiasme en feedback hebben er mede voor gezorgd dit onderzoek te realiseren. Daarnaast wil ik Marjolein Verhoeven bedanken voor het mede organiseren van bijeenkomsten en voor het beoordelen van de eindversie.

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Abstract

Background: Recent studies have shown that children from parents who use negative and harsh discipline could develop behavioral problems. In terms of parenting support programs it is important to understand the underlying processes of parent's negative disciplinary responses to unwanted behavior from young children. **Aim:** To examine the relations between the child's gender, parental attributions and negative discipline parenting strategies, and whether parental attributions mediate the relation between the child's gender and negative discipline. **Method:** 102 parents of children (52.9 % girls, 47,1 % boys, aged 2-4) filled out the Parenting Cognition Scale and Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire as a measure of parental attributions and negative disciplinary parenting, respectively. Parental attributions were divided into child-responsible attributions (beliefs about causes related to the child) and parent-causal attributions (beliefs about causes related to the parent). To examine the relations between the gender of the child, parental attributions and negative disciplinary, multiple regression analyses were performed separately for mothers and fathers. **Results:** A significant negative relationship has been found for mothers child-responsible and negative discipline, as well as parent-causal attributions and negative discipline of mothers. **Conclusion:** The more child-responsible attributions mothers had, the less the negative discipline was applied; but also, the more parent-causal attributions mothers had the less negative discipline was applied. Parenting support programs should focus on parental attributions to unwanted behavior from their children and negative discipline.

Keywords: Gender of the child, negative disciplinary, child-responsible attributions, parent-causal attributions.

Samenvatting

Achtergrond: Negatieve disciplineren door ouders kan mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind. Voor opvoedingsondersteuningsprogramma's is het daarom van belang om de onderliggende processen van het toepassen van negatieve disciplineren te begrijpen. **Doel:** Onderzoeken of er een relatie is tussen de sekse van het kind, ouderlijke attributies en negatieve disciplineren door de ouder, en of ouderlijke attributies een mediërende rol spelen in de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren door de ouder. **Methoden:** 102 ouders van kinderen (52,9% meisjes, 47,1 % jongens, 2-4 jaar oud) hebben een vragenlijst ingevuld. Er is een vertaalde versie van 'Parenting Cognition Scale' gebruikt om ouderlijke attributies te meten. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kind-verantwoordelijke attributies en ouder-oorzakelijke

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

attributies. Om negatieve discipline te meten is er een vertaalde versie van ‘Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire’ gebruikt. In huidige studie zijn regressie analyses uitgevoerd. De analyses zijn apart uitgevoerd voor vaders en moeders. **Resultaten:** Er is een significante negatieve relatie gevonden voor zowel kind-verantwoordelijke attributies en negatieve disciplineren, als ouder-oorzakelijke attributies en negatieve disciplineren door moeders. **Conclusie:** Hoe meer kind-verantwoordelijke attributies moeders hadden, hoe minder negatieve discipline zij rapporteerden, maar ook; hoe meer ouder-oorzakelijke attributies moeders hadden, hoe minder de negatieve zij rapporteerden.

Opvoedondersteuningsprogramma's zouden zich moeten gaan richten op de bewustwording van ouders ten aanzien van de interpretatie van het ongewenste gedrag van hun kind en negatieve discipline.

Sleutelwoorden: Sekse van het kind, negatieve discipline, kind-verantwoordelijke attributies, ouder-oorzakelijke attributies.

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

De Relatie Tussen de Sekse van het Kind, Negatieve Disciplineren door de Ouder en de Rol van Ouderlijke Attributies

Disciplineren verwijst naar methoden die ouders gebruiken om ongepast gedrag van kinderen te ontmoedigen en gehoorzaamheid van kinderen te verkrijgen (Locke & Prinz, 2002). Dit kan door positieve en negatieve disciplineren. Met positieve disciplineren proberen ouders adaptief gedrag van kinderen te versterken door bijvoorbeeld op een rustige manier uit te leggen waarom het ongewenste gedrag niet gepast is (Choe et al., 2013; Kerr et al., 2004). Daarentegen verwijst negatief disciplineren naar een harde of autoritaire wijze van disciplineren als reactie op ongehoorzaam gedrag van het kind (Erath, et al., 2009; Prinzie, 2004). Uitingen die vallen onder deze vorm van disciplineren zijn: het kind slaan, schreeuwen of het kind schuldgevoel aanpraten (Lysenko, Barker & Jaffee, 2012). Negatieve disciplineren kan mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind (Prinzie, 2004). Zo kunnen kinderen hyperactief of agressief gedrag vertonen wanneer ouders veel negatieve disciplineren toepassen (Knafo & Plomin, 2006). Daarnaast kunnen kinderen ook meer angsten ontwikkelen en minder pro- sociaal gedrag naar anderen gaan vertonen (Querido et al., 2002; McKee et al., 2007). Bovendien is negatieve disciplineren gerelateerd aan de ontwikkeling van depressieve gevoelens bij kinderen (Bender et al., 2007) en kan het de hechte band tussen ouders en kinderen verstoren (Meier et al., 2009; Taillieu et al., 2013). Hierom is nader onderzoek naar negatieve disciplineren van belang.

In deze studie staan opvoedgedragingen van ouders van jonge kinderen centraal, omdat deze een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van deze fase (Baumrind, 1967). Dit onderzoek richt zich op de rol van de sekse van het kind en ouderlijke attributies ten aanzien van negatieve disciplineren. Door inzicht te krijgen in deze factoren, die mogelijk in verband staan met negatieve disciplineren, kan het de bewustwording van maladaptieve opvoedgedragingen bij ouders bevorderen.

Ongewenst gedrag en sekseverschillen

Ongewenst gedrag wordt gedefinieerd als oppositioneel, kwetsend gedrag of het duidelijk geen respect tonen voor de geldende normen van gedrag (Olweus, Block & Radke-Yarrow, 1986). Een negatieve reactie van de ouder op dit ongewenste gedrag kan mogelijk bijdragen aan de ontwikkeling en instandhouding van ongewenst gedrag. Dit komt omdat jonge kinderen gedragingen van hun ouders observeren en imiteren (Bandura, 1977).

Wanneer ouders op een negatieve manier disciplineren, door bijvoorbeeld fysiek te straffen,

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

kunnen jonge kinderen deze gedragingen van hun ouders door middel van observationeel leren overnemen (Bandura, 1977).

Uit onderzoek blijkt dat jongens vaker ongewenst gedrag laten zien dan meisjes (Lysenko et al., 2013; Olino et al., 2013). Dit valt deels te verklaren door temperamentverschil (Rothbart & Derryberry, 1981). Jongens beschikken vaker over een moeilijker temperament dan meisjes. Daarnaast ervaren jongens hogere niveaus van algehele negatieve emotionaliteit: woede en impulsiviteit (Firmin & Castle, 2008; Olino et al., 2013). Verder blijkt dat jongens vaker drukker en impulsiever gedrag laten zien dan meisjes (Eaton, 1989). Tot slot stellen Lysenko en collega's (2013) ook dat jongens meer oppositioneel/agressief gedrag laten zien dan meisjes.

Sekse van het kind en negatieve disciplineren

Niet alleen zijn er sekseverschillen in het ongewenste gedrag van jonge kinderen te zien. Ook de reactie van de ouder op het ongewenste gedrag van het kind kan anders zijn voor zonen dan voor dochters. Zo blijkt dat ouders vaker negatieve discipline toepassen bij zonen (Endendijk et al., 2016; Lysenko et al., 2013; McKee et al., 2007; Meier et al., 2009). Tevens kan de mate van negatieve disciplineren anders kan zijn voor zonen dan voor dochters (Chang et al., 2003). Echter zijn er ook studies die geen verschillen vinden in negatieve disciplineren ten aanzien van de sekse van het kind (Chen et al., 2001; Eddy et al., 2001) of die juist het tegenovergestelde aantonen, namelijk dat ouders meer negatieve discipline toepassen bij dochters dan bij zonen (Ahl et al., 2013; Domenech Rodríguez et al. 2016). De literatuur over de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren is dus inconsistent. Hierom is het van belang om te kijken of er andere factoren dan sekseverschillen een rol spelen bij negatieve disciplineren.

Ouderlijke attributies en negatieve disciplineren

Factoren die mogelijk ook in verband staan met het toepassen van negatieve disciplineren zijn ouderlijke attributies (Dekovic & Prinzie, 2014). Ouderlijke attributies zijn manieren waarop ouders ongewenst gedrag van hun kind interpreteren (Dekovic & Prinzie, 2014). Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen kind-verantwoordelijke attributies en ouder-oorzakelijke attributies (Snarr et al., 2009). Bij kind-verantwoordelijke attributies houden ouders het kind verantwoordelijk voor het ongewenste gedrag (Williamson & Johnston, 2015). In dit geval wordt het gedrag dan door ouders beoordeeld als intentioneel (Snyder et al., 2005). Ouders die het kind verantwoordelijk stellen voor het veroorzaken van het ongewenste gedrag zijn over het algemeen sneller geneigd om negatieve disciplineren toe

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

te passen (Chritchley & Sanson, 2006; Crouch et al., 2017). Vaak denken zij dan dat het kind opzettelijk opstandig gedrag vertoont, bijvoorbeeld om ouders te treiteren (Beckerman et al., 2018). Dit roept emoties als boosheid en irritatie op, waardoor ouders wellicht eerder geneigd zijn het kind te straffen, en dus een negatieve disciplineringsstrategie toe te passen (Beckerman, et al., 2018; Snyder et al., 2005).

Bij ouder-oorzakelijke attributies zoeken ouders de oorzaak van het ongewenste gedrag bij henzelf (Williamson & Johnston, 2015). Zij denken in dit geval dat het kind negatieve aandacht vraagt omdat zij bijvoorbeeld geen structuur bieden, of omdat ouders denken dat zij het kind niet voldoende aandacht geven (Snarr et al., 2009). Dit kan mogelijk weer leiden tot onzekerheid over hoe ouders opvoeden. Hierdoor neemt het zelfvertrouwen af en zijn ouders sneller geneigd negatieve disciplineringsstrategieën toe te passen (Snarr et al., 2009). Daartegenover staat het onderzoek van Colallilo en collega's (2015). Zij beweren dat ouders die zichzelf verantwoordelijk houden voor het ongewenste gedrag van hun kind, eerder gemotiveerd zijn om hun disciplineringsstrategieën hierop aan te passen en daardoor eerder positieve technieken zullen toepassen.

Ouderlijke attributies en sekseverschillen

De interpretatie van het gedrag kan ook verschillen voor zonen en dochters. Hoewel onderzoek naar deze relatie schaars is, suggereren Gretterson en Gelfand (1988) dat ouders, met name moeders, eerder geneigd zijn hun zonen verantwoordelijk te houden voor ongewenst gedrag dan hun dochters. In het onderzoek van Morrongiello (2004) wordt deze relatie ook beaamd. Hierin wordt bevestigd dat het risicovolle gedrag van zonen door moeders voornamelijk wordt toegeschreven aan het karakter van het kind (kind-verantwoordelijke attributies), waardoor moeders dus hun zoon verantwoordelijk houden voor het risicovolle gedrag (Morrongiello, 2004). Bij dochters wordt risicovol gedrag eerder toegeschreven aan omgevingsfactoren of situationele invloeden (Morrongiello, 2004). De rol van vaders is hierin nog niet onderzocht.

Bovenstaande bevindingen zijn dus inconsistent en schaars. Dit benadrukt het belang voor nader onderzoek.

Huidige studie

Hoewel uit de literatuur blijkt dat negatieve disciplineringsstrategieën schadelijk kan zijn voor kinderen en negatieve disciplineringsstrategieën sekseverschillen laat zien, is nog onduidelijk of de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineringsstrategieën mogelijk gemedieerd kan worden door ouderlijke attributies. Daarnaast is nog weinig bekend over de relatie tussen ouderlijke

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

attributies en sekseverschillen. Hierom richt huidig onderzoek zich op de vraag: “Is er een relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren door de ouder, en wordt deze relatie gemedieerd door ouderlijke attributies?”. Deze relaties worden apart belicht voor vaders en moeders, om te kijken of er verschillen zijn in ouderlijke attributies en negatieve disciplineren tussen hen.

Ten eerste wordt verwacht dat er een relatie is tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren omdat ouders vaker negatieve disciplineren lijken toe te passen bij zonen dan bij dochters (Lysenko et al., 2013; McKee et al., 2007; Meier et al., 2009). Daarnaast wordt verwacht dat ouders die kind-verantwoordelijke attributies hebben ten aanzien van het ongewenste gedrag van hun kind, sneller geneigd zijn om negatieve discipline toe te passen (Chritchley & Sanson, 2006; Crouch et al., 2017). Ten derde luidt de hypothese dat ouders die zichzelf verantwoordelijk houden voor het ongewenste gedrag van hun kind (ouder-oorzakelijke attributies) eerder geneigd zijn negatieve discipline toe te passen. Hoewel het onderzoek naar ouder-oorzakelijke attributies schaars is en bevindingen elkaar tegenspreken, is er in het onderzoek van Snarr en collega's (2009) een grotere steekproef onderzocht ($N = 453$ ouderparen) en daardoor representatiever. Ook is de verwachting dat ouders, en met name moeders, eerder geneigd zullen zijn om kind-verantwoordelijke attributies te hebben bij zonen dan bij dochters, doordat veelal ongewenst gedrag als onderdeel van het temperament van jonge kinderen wordt bestempeld (Firmin & Castle, 2008; Olino et al., 2013). Tot slot wordt verwacht dat zowel kind-verantwoordelijke attributies als ouder-oorzakelijke attributies een mediërende rol spelen in de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren (Morrongiello, 2004; Snarr et al., 2009).

Methode

Participanten

Aan dit onderzoek hebben ouders van jonge kinderen deelgenomen. De inclusiecriteria die gold was het hebben van een kind in de leeftijd tussen de 24 en 48 maanden oud. In totaal hebben 102 ouders vragenlijsten ingevuld over hun kinderen (52,9 % meisjes en 47,1 % jongens). De leeftijd van moeders op het moment van invullen van de vragenlijst varieerde tussen 23 en 43 jaar ($M = 32.91$, $SD = 4.4$) en van vaders tussen 24 en 48 jaar ($M = 35.35$, $SD = 5.2$). Alle ouders hadden een Nederlandse nationaliteit en de meeste ouders zijn hoogopgeleid (60,7%). De gemiddelde leeftijd van de kinderen op het moment van invullen van de vragenlijst was 34.7 maanden ($SD = 6.8$, range 24- 48 maanden).

Procedure

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Middels digitale vragenlijsten zijn kwantitatieve data verzameld voor cross-sectioneel onderzoek. Ouders zijn benaderd via sociale media, kinderdagcentra en persoonlijke relaties. De vragenlijsten zijn individueel, anoniem en vrijwillig ingevuld door ouders op een eigen gekozen moment. Voorafgaand zijn ouders middels een informatiebrief op de hoogte gesteld van het doel en de procedures van het onderzoek. Hierin werd beschreven dat deelname vrijwillig was, dat ouders op elk moment mochten stoppen met deelname en hiervoor geen reden hoefden op te geven. De vragenlijsten zijn digitaal afgenomen. Het invullen van de vragenlijsten duurde ongeveer 30 minuten.

Meetinstrumenten

Ouderlijke Attributies. Ouderlijke attributies zijn gemeten aan de hand van stellingen van de Parenting Cognition Scale (Snarr et al., 2009). Ouders konden hierbij aangeven hoe zij het ongewenste gedrag van hun kind interpreteren. De schaal bestaat uit 16 items, waarvan 9 items gaan over kind-verantwoordelijke attributies en 7 items over ouder-oorzakelijke attributies. Een voorbeeld stelling uit de schaal met betrekking tot kind-verantwoordelijke attributies is: *“Mijn kind wil niet luisteren”* en uit ouder-oorzakelijke attributies is: *“Ik vind het moeilijk om grenzen te stellen”*. Ouders konden de stellingen beantwoorden door middel van een 6-puntsschaal variërend van 1 (nooit waar) tot 6 (altijd waar). Voor huidig onderzoek zijn allebei de schalen (kind-verantwoordelijke attributies en ouder-oorzakelijke attributies) meegenomen.

Een hoge score op kind-verantwoordelijke attributies betekende dat ouders meer geneigd waren hun kind verantwoordelijk houden voor het ongewenste gedrag. In huidige studie was de betrouwbaarheid van kind-verantwoordelijke attributies voor zowel moeders als vaders goed (beide: $\alpha = .83$). Een hoge score op ouder-oorzakelijke attributies betekende dat de ouder meer geneigd was zichzelf verantwoordelijk te houden voor het ongewenste gedrag van hun kind. De betrouwbaarheid voor de schaal ouder-oorzakelijke attributies was ook goed (moeders: $\alpha = .77$, vaders $\alpha = .71$).

Negatieve Disciplineren. Negatieve disciplineren is gemeten met de vragenlijst ‘Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire’ (Verhoeven et al., 2017). Deze vragenlijst meet verschillende aspecten van het opvoedgedrag zoals de warmte en ondersteuning van ouders, de structuur die ouders bieden en negatieve disciplineren. De schaal bestaat uit 12 items. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen verbale, fysieke en psychologische straf. Een voorbeelditem is: *“Als mijn kind ongehoorzaam is, word ik boos en verhef ik mijn stem”*. De antwoorden variëren van 1 (nooit) tot 6 (altijd). Na hercodering van

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

één item werd een gemiddelde score berekend als de mate van negatieve disciplineren. Een hoge score op deze schaal betekende een hoge mate van negatieve disciplineren door de ouder. Een lage score betekende dat de ouder niet veel negatieve disciplineren toepaste. De betrouwbaarheid van deze schaal in de huidige steekproef was goed (moeders: $\alpha = .74$, vaders: $\alpha = .82$).

Analyseplan

Voorafgaand aan de analyses zijn assumpties gecontroleerd. Er werd gecontroleerd voor normaalverdeling, lineariteit, homoscedasticiteit en multicollineariteit. Om multicollineariteit te verminderen werden de variabelen gecentreerd. Tevens is gekeken of er uitbijters zijn die mogelijk van invloed waren op de analyse. Dit bleek zo te zijn, waardoor er gebruik is gemaakt van winsorize (Tabacknick & Fidell, 2012). Winsorize houdt in dat een uitbijter vervangen wordt door een waarde die 3 standaard deviaties van het gemiddelde ligt (Tabacknick & Fidell, 2012).

Om de directe relatie tussen sekse van het kind en negatieve disciplineren te onderzoeken is er een bivariate regressie uitgevoerd, waarbij sekse van het kind de onafhankelijke variabele was en negatieve disciplineren de afhankelijke variabele. Deze stap is vervolgens herhaald met sekse van het kind als onafhankelijke variabele en ouderlijke attributies als afhankelijke variabele om het directe verband tussen deze twee variabelen te toetsen. Ouderlijke attributies zijn apart getoetst voor kind- verantwoordelijke en ouder-oorzakelijke attributies.

Vervolgens is een meervoudige regressie analyse uitgevoerd tussen ouderlijke attributies en negatieve disciplineren, gecontroleerd voor de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren. Er is gekeken of het toevoegen van de mediator (ouderlijke attributies) zorgde voor een significante verbetering van het model (Field, 2018). Bovenstaande analyses zijn apart uitgevoerd voor vaders en moeders. Een alpha van .05 is gehanteerd als significantieniveau.

Resultaten

Data inspectie

Bij het controleren van de assumpties bleek dat er een univariate uitbijter was bij 'negatieve disciplineren door de vader'. Deze uitbijter is gecorrigeerd door de waarde te vervangen door de waarde op het 95^e percentiel (Tabacknick & Fidell, 2012). Na correctie van de score van deze respondent bleek de variabele 'negatieve disciplineren door vader' ook normaal verdeeld. Vervolgens zijn de assumpties van normaliteit gecontroleerd middels de

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Shapiro-Wilk test. Deze bleek geschonden voor ‘negatieve disciplineren door moeders’ ($p < .05$), maar niet voor vaders na correctie van de univariate uitbijter. Gezien de grootte van de steekproef ($N=51$) kan er desondanks wel uitgegaan worden van een normaalverdeling (Field, 2018). Ook is er gecontroleerd voor lineariteit en homoscedasticiteit, bivariate uitbijters en multicollineariteit. Deze assumpties zijn niet geschonden.

In Tabel 1 zijn de beschrijvende statistieken van ouderlijke attributies en negatieve disciplineren weergegeven.

Tabel 1

Gemiddelden, Standaarddeviaties en Ranges van Kind-verantwoordelijke Attributies, Ouder-oorzakelijke Attributies en Negatieve Disciplineren van Moeders en Vaders

	Moeders			Vaders		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range
Variabelen						
1. Kind-verantwoordelijke attributies	3.99	0.70	1-6	4.10	0.51	1-6
2. Ouder-oorzakelijke attributies	4.63	0.62	1-6	4.63	0.68	1-6
3. Negatieve disciplineren	1.96	0.42	1-6	2.08	0.45	1-6

Analyses

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn hieronder de uitgevoerde analyses en resultaten weergegeven (Tabel 2, Tabel 3 en Tabel 4; Figuur 1 en Figuur 2).

Directe Verbanden Sekse Kind, Negatieve Disciplineren en Ouderlijke Attributies voor Moeders. Uit de enkelvoudige regressieanalyses bleek dat de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren niet significant was bij moeders ($p = .638$) en een niet-significante 0,02% van de variantie verklaarde ($R^2 = .002$). Ook was de relatie tussen sekse van het kind en kind-verantwoordelijke attributies niet significant ($p = .264$) en verklaarde dit een niet-significante 1.3% van de variantie ($R^2 = .01$). Ten derde bleek dat relatie tussen de sekse van het kind en ouder-oorzakelijke attributies niet significant was bij moeders ($p = .993$). Sekse van het kind verklaarde minder dan 1% van de variantie in ouder-oorzakelijke attributies. Wel bleek dat de relatie tussen kind-verantwoordelijke attributies en negatieve disciplineren significant is bij moeders ($R^2 = .18$; $\beta = -.42$, $t(99) = -4.61$, $p < .001$). Kind-verantwoordelijke attributies verklaarde een significante 18% van de variantie van negatieve disciplineren bij moeders. Tevens bleek de relatie tussen ouder-oorzakelijke attributies en negatieve disciplineren significant te zijn bij moeders ($R^2 = .11$, $\beta = -.33$, $t(99)$

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

= -3.51, $p = .001$). Ouder-oorzakelijke attributies verklaarden een significante 11% van de variantie van negatieve disciplineren bij moeders.

Mediatie van Sekse van het Kind, Ouderlijke Attributies en Negatieve

Disciplineren bij Moeders. Om de mediatie-analyse uit te voeren in een multiële regressie, is in de eerste stap de sekse van het kind als onafhankelijke variabele toegevoegd, en negatieve disciplineren door de moeder als afhankelijke variabele. Hieruit bleek dat de sekse van het kind geen directe significante relatie had met negatieve disciplineren bij moeders ($p = .638$, $R^2 = .002$). In de tweede stap werden de moeders' kind-verantwoordelijke attributies toegevoegd als onafhankelijke variabele. Dit zorgde voor een significante verbetering van het model ($\Delta R^2 = .18$, $p < .001$). Het toevoegen van kind-verantwoordelijke attributies zorgde echter niet voor een significante relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren van moeder ($p = .998$). Wel was er na toevoeging van kind-verantwoordelijke attributies een significant negatief verband tussen kind-verantwoordelijke attributies van de moeder en negatieve disciplineren door de moeder ($\beta = -.42$, $t(99) = -4.55$, $p < .001$). Wat betreft moeders ouder-oorzakelijke attributies; het toevoegen van deze variabele in de tweede stap zorgde voor een significante verbetering van het model ($\Delta R^2 = .11$, $p = .003$). Er bleek na toevoeging geen significante relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren van moeder ($p = .617$). Wel was er een significant negatief verband tussen ouder-oorzakelijke attributies van de moeder en negatieve disciplineren van de moeder ($\beta = -.23$, $t(99) = -3.50$, $p = .001$).

Directe Verbanden Sekse Kind, Negatieve Disciplineren en Ouderlijke

Attributies voor Vaders. Uit de enkelvoudige regressieanalyses bleek dat de relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren niet significant was bij vaders ($p = .648$) en verklaarde een niet-significante minder dan 1% van de variantie. Ook was de relatie tussen sekse van het kind en kind-verantwoordelijke attributies niet significant ($p = .201$) en verklaarde dit een niet-significante 3,3% van de variantie ($R^2 = .03$). Ten derde bleek dat relatie tussen de sekse van het kind en ouder-oorzakelijke attributies niet significant was bij vaders ($p = .184$). Sekse van het kind verklaarde een niet-significante 3,6% van de variantie in ouder-oorzakelijke attributies ($R^2 = .04$). Tevens bleek dat de relatie tussen kind-verantwoordelijke attributies en negatieve disciplineren niet significant was voor vaders ($p = .078$). Kind-verantwoordelijke attributies verklaarde een niet-significante 6% van de variantie in negatieve disciplineren ($R^2 = .06$). Tot slot bleek de relatie tussen ouder-oorzakelijke

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

attributies en negatieve disciplineren bij vaders niet significant ($p = .516$). De verklaarde variantie was minder dan 1% in deze relatie.

Mediatie van Sekse van het Kind, Ouderlijke Attributies en Negatieve

Disciplineren bij Vaders. Om de mediatie-analyse uit te voeren in een multi-pele regressie, is in de eerste stap de sekse van het kind als onafhankelijke variabele toegevoegd, en negatieve disciplineren van de vader als afhankelijke variabele. Hieruit bleek dat de sekse van het kind geen directe significante relatie had met negatieve disciplineren door vaders ($p = .648$, $R^2 = .004$). In de tweede stap werden de vaders' kind-verantwoordelijke attributies toegevoegd als onafhankelijke variabele. Dit zorgde niet voor een significante verbetering van het model ($\Delta R^2 = .08$, $p = .154$). Het toevoegen van kind-verantwoordelijke attributies zorgde niet voor een significante relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren van vader ($p = .421$). Tevens was er geen significant verband tussen kind-verantwoordelijke attributies van de vader en negatieve disciplineren ($p = .062$). Tot slot zijn dezelfde stappen uitgevoerd tussen de sekse van het kind, ouder-oorzakelijke attributies en negatieve disciplineren door vaders. Hierin werden in de tweede stap de vaders' ouder-oorzakelijke attributies toegevoegd als onafhankelijke variabele. Dit zorgde niet voor een significante verbetering van het model ($\Delta R^2 = .01$, $p = .767$). Het toevoegen van ouder-oorzakelijke attributies zorgde niet voor een significante relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplineren door vader ($p = .736$). Ook was er geen significant verband tussen ouder-oorzakelijke attributies van de vader en negatieve disciplineren door vader ($p = .570$).

Tabel 2

Ongestandaardiseerde Coëfficiënten (B), gestandaardiseerde Coëfficiënten (β) en de Coëfficiënt: Standaarddeviatie (t) Negatieve Disciplineren

	Negatieve disciplineren door moeders			Negatieve disciplineren door vaders		
	<i>B</i>	β	<i>t</i>	<i>B</i>	β	<i>t</i>
	Enkelvoudige regressies					
1. Sekse van het kind	.04	.05	0.47	-.06	-.07	-.46
2. Kind-verantwoordelijke attributies	-.25**	-.42	-4.61	-.17	-.25	-1.80
3. Ouder-oorzakelijke attributies	-.23**	-.33	-3.51	-.07	-.09	-.65

*Noot. Sekse van het kind is gecodeerd als dummy (0=jongens), * $p < .05$, ** $p < .001$*

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Tabel 3

Ongestandaardiseerde coëfficiënten(B), gestandaardiseerde Coëfficiënten (β) en Coëfficiënt: Standaarddeviatie (t) Ouderlijke Attributies

	Kind- verantwoordelijke attributies			Ouder- oorzakelijke attributies		
	<i>B</i>	β	<i>t</i>	<i>B</i>	β	<i>t</i>
	Enkelvoudige regressies					
1. Sekse van het kind (ingevuld door moeder)	-0.16	-0.11	-1.12	.00	.00	0.01
2. Sekse van het kind (ingevuld door vader)	-.25	-.18	-1.30	.23	.19	1.35

Noot. Sekse van het kind is gecodeerd als dummy (0=jongen)

Tabel 4

Ongestandaardiseerde Coëfficiënten(B), Gestandaardiseerde Coëfficiënten (β) en de Coëfficiënt: Standaarddeviatie(t) Negatieve Disciplinering

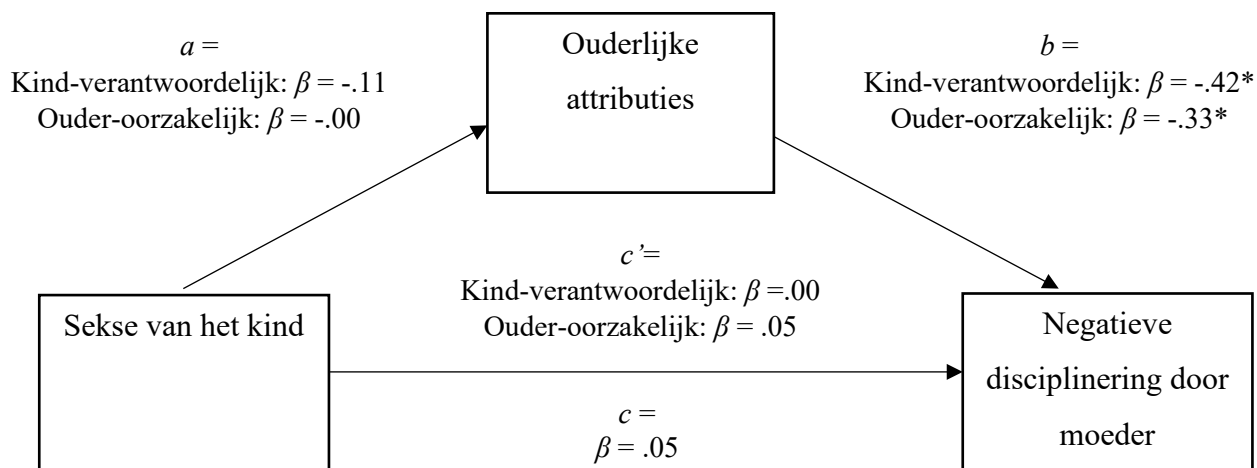
	Negatieve disciplinering door moeders			Negatieve disciplinering door vaders		
	<i>B</i>	β	<i>t</i>	<i>B</i>	β	<i>t</i>
	Meervoudige regressies					
Kind-verantwoordelijke attributies						
1. Sekse van het kind	.00	.07	0.00	-.10	-.12	-0.81
2. Kind-verantwoordelijke attributies	-.25*	-.42	-4.55	-.18	-.27	-1.92
Ouder-oorzakelijke attributies						
1. Sekse van het kind	.04	.05	0.05	-.04	-.05	-0.34
2. Ouder-oorzakelijke attributies	-.23*	-.33	-3.50	-.06	-.08	-0.57

*Noot. Sekse van het kind is gecodeerd als dummy (0=jongen), *p < .05*

Figuur 1

Het totale, directe en indirecte Effect van Sekse van het Kind op Negatieve Disciplinering door Moeder via Ouderlijke Attributies

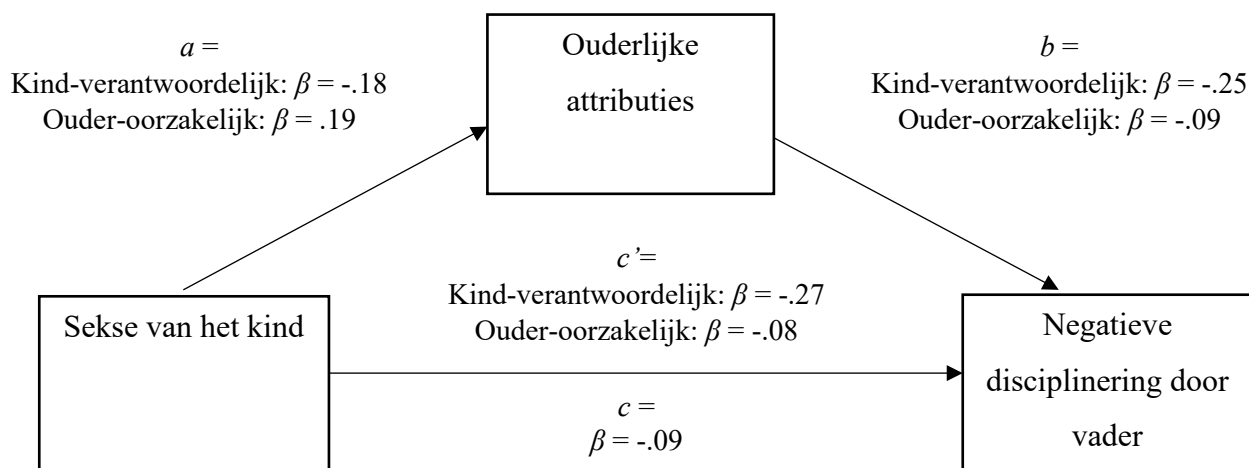
SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Noot. $*p < .05$

Figuur 2

Het totale, directe en indirecte Effect van Sekse van het Kind op Negatieve Disciplinerings door Vader via Ouderlijke Attributies.

Noot. $*p < .05$

Discussie

Uit de resultaten bleek dat er, voor zowel vaders als moeders, geen verband was tussen de sekse van het kind en negatieve disciplinerings, en tussen de sekse van het kind en ouderlijke attributies. Wel bleek; hoe meer kind-verantwoordelijke en ouder-oorzakelijke attributies moeders hadden, hoe minder negatieve discipline zij rapporteerden. Bij vaders is er geen significant verband gevonden.

Allereerst werd verwacht dat de sekse van het kind in relatie staat met negatieve disciplinerings. Ondanks de inconsistentie van de bevindingen in de literatuur, wijzen veel onderzoeken er op dat zonen vaker negatieve disciplinerings krijgen dan dochters (Endendijk

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

et al., 2016; Lysenko et al., 2013; McKee et al., 2007), vanwaar deze bovenstaande verwachting. Deze hypothese is echter niet bevestigd. De relatie bleek zowel voor vaders als moeders niet significant. In bovengenoemde studies zijn oudere kinderen onderzocht, wat het niet-significante resultaat van huidig onderzoek mogelijk verklaart. Een andere mogelijke verklaring hiervoor is vanuit opvoeding uit de hedendaagse maatschappij, waarin zonen en dochters steeds minder gedifferentieerd worden opgevoed (Mesman & Vermeer, 2017).

De tweede hypothese luidde dat ouders, met name moeders, meer kind-verantwoordelijke attributies hebben bij zonen dan bij dochters (Grettersson & Gelfand, 1988; Morrongiello, 2004). Moeders gaan er dan vanuit dat het ongewenste gedrag past bij het karakter van hun zoon, waardoor zij het risicovolle gedrag toeschrijven aan het kind (kind-verantwoordelijke attributies). Echter werd deze hypothese verworpen. In het onderzoek van Morrongiello (2004) werd het risicovolle gedrag van kinderen onderzocht. Het blijkt dat, wanneer moeders een hoge tolerantie hebben, zij minder kind-verantwoordelijke attributies hebben (Morrongiello, 2004). In huidig onderzoek zijn deze andere factoren niet onderzocht. Bovendien onderzocht Morrongiello (2004) risicovol gedrag. In huidig onderzoek is ongewenst gedrag onderzocht. Mogelijk hebben ouders andere attributies bij risicovol gedrag dan bij ongewenst gedrag, wat het niet-significante resultaat wellicht verklaart.

Hoewel werd verwacht dat het hebben van meer kind-verantwoordelijke attributies gerelateerd was aan meer negatieve discipline (Chritchley & Sanson, 2006; Crouch et al., 2017), bleek in huidig het tegenovergestelde bij moeders. Hoe meer moeders het kind verantwoordelijk hielden voor het ongewenste gedrag, des te minder negatieve discipline zij rapporteerden. Een mogelijke verklaring voor dit verband is dat moeders die kind-verantwoordelijke attributies hebben ervan uit gaan dat het ongewenste gedrag past bij de karaktereigenschappen van hun kind, waardoor zij zich dus sneller neerleggen en het gedrag niet als intentioneel zullen interpreteren (Archer, 2004; Morrongiello, 2004). Opvallend was ook dat ouders over het algemeen een lage mate van negatieve disciplinering rapporteerden. Er is gebruik gemaakt van zelfrapportage, waardoor ouders mogelijk sociaal wenselijke antwoorden kunnen hebben gegeven op vragen met betrekking tot negatieve disciplinering.

Daarnaast werd gevonden dat hoe meer ouder-oorzakelijke attributies een moeder had, hoe minder zij negatieve discipline zij rapporteerde. Een mogelijke verklaring voor dit verband is dat moeders die zichzelf verantwoordelijk houden voor het ongewenste gedrag van hun kind, eerder geneigd zullen zijn om hun disciplinering aan te passen en daardoor eerder

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

positieve technieken zullen toepassen (Collalilo, 2015). Zowel bij kind-verantwoordelijke attributies als ouder-oorzakelijke attributies is er geen verband gevonden voor vaders.

Tot slot is er gekeken naar de mediërende rol van ouderlijke attributies in relatie tussen de sekse van het kind en negatieve disciplinering. In eerste instantie bleek dat er geen relatie was tussen sekse van het kind en negatieve disciplinering, ook niet wanneer er rekening werd gehouden met ouderlijke attributies. Echter bleek na toevoeging van zowel kind- als ouder-oorzakelijke attributies een negatief verband tussen ouderlijke attributies van de moeder en negatieve disciplinering. Ongeacht de sekse van het kind, bleek dus wel dat hoe meer kind-verantwoordelijke en ouder-oorzakelijke attributies moeders hadden, hoe minder discipline zij rapporteerden. Dit gevonden resultaat kan mogelijk ook verklaard worden door sociaal-wenselijke antwoorden van de ouders op negatieve disciplinering. Wellicht ook door het ontbreken van externe factoren, zoals tolerantie, die van invloed kunnen zijn tussen de sekse van het kind, negatieve discipline en ouderlijke attributies (Morrongiello, 2004). Voor vaders is er geen significant verband gevonden.

Beperkingen en aanbevelingen voor vervolgonderzoek

In huidig onderzoek is gebruik gemaakt van zelfrapportage. Hierdoor kan er mogelijk sprake zijn van sociaal wenselijke antwoorden die de resultaten kunnen beïnvloeden (Donaldson & Grant-Vallone, 2002). Daarnaast bestaat de huidige steekproef voornamelijk uit hoogopgeleide ouders, waardoor de resultaten maar beperkt te generaliseren zijn. Echter is dit wel het eerste onderzoek dat zowel vaders als moeders meenam in het onderzoeken van ouderlijke attributies.

Opvoedondersteuningsprogramma's zouden zich moeten gaan richten op de bewustwording van ouders ten aanzien van de interpretatie van het ongewenste gedrag van hun kind en negatieve discipline. Er wordt aanbevolen om het huidige onderzoek te repliceren, waarbij meerdere onderzoeksinstrumenten worden gebruikt om negatieve discipline en ouderlijke attributies te meten. Bijvoorbeeld door observaties waardoor de kans groter is dat negatieve discipline wordt gemeten. Dit zou de externe validiteit vergroten. Daarnaast is het relevant om ouders te onderzoeken met verschillende opleidingsniveaus, zodat er een bredere populatie wordt onderzocht. Tot slot zou het relevant zijn om nieuw onderzoek te richten op andere externe factoren dan ouderlijke attributies en de sekse van het kind, zoals bijvoorbeeld de tolerantie van ouders. Door op de juiste manier maladaptieve opvoedgedragingen in kaart te brengen en door het aanreiken van de juiste vorm van discipline kan ongewenst gedrag bij jonge kinderen beperkt worden.

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE
DISCIPLINERING

Referenties

- Ahl R. E., Fausto-Sterling, A., García-Coll, C., Seifer, R. (2013) Gender and discipline in 5–12-month-old infants: A longitudinal study. *Infant Behavior and Development*, Volume 36, Issue 2, p199-209. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2013.01.005>
- Archer, J. (2004). Sex differences in aggression in real-world settings: a meta-analytic review. *Department of Psychology*. 291- 322. <https://doi.org/10.1037/10892680.8.4.291>
- Baumrind, D. (1967) Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs*, Vol. 75, No. 1, pp. 43-88.
- Beckerman, M., van Berkel, S. R., Mesman, J., & Alink, L. R. A. (2018). The role of negative parental attributions in the associations between daily stressors, maltreatment history, and harsh and abusive discipline. *Child Abuse & Neglect*, 109-116. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2016.12.015>
- Bender, H. L., Allen, J. P., McElhaney, K. B., Antonishak, J., Moore, C. M., Kelly, H. O., & Davis, S. M. (2007). Use of harsh physical discipline and developmental outcomes in adolescence. *Development and Psychopathology*, 19,227–242 <https://doi.org/10.1017/S0954579407070125>
- Carpentier, M. Y., Mullins, L. L., Wolfe-Christensen, C., & Chaney, J. M. (2008). The relationship of parent self-focused negative attributions to ratings of parental overprotection, perceived child vulnerability, and parenting stress. *Families, Systems, & Health*, 26(2), 147–163. <https://doi.org/10.1037/1091-7527.26.2.147>
- Chang, L., Dodge, K. A., Schwartz, D., & McBride-Chang, C. (2003). Harsh parenting in relation to child emotion regulation and aggression. *Journal of Family Psychology*, 17, 598–606. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.17.4.598>
- Chen, X., Wu, H., Chen, H., Wang, L., Chen, G. (2001). Parenting practices and aggressive behavior in Chinese children. *Parenting*, 1:3, 159-184, https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0103_01
- Choe, D., Ewon, O., Sheryl, L. & Sameroff, J.A. (2013). The interplay of externalizing problems and physical and inductive discipline during childhood. *Developmental Psychology*, 49, 2029-2039. <https://doi.org/10.1037/a0032054>
- Chritchley, C. R., & Sanson, A. V. (2006). Is parent disciplinary behavior enduring or situational? A multilevel modeling investigation of individual and contextual influences on power assertive and inductive reasoning behaviors. *Journal of Applied*

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Developmental Psychology, 27, 370-388.

<https://doi.org/10.1016/j.appdev.2006.04.006>

Colalillo, S., Miller, N.V., & Johnston, C. (2015). Mother and father attributions for child misbehavior: Relations to child internalizing and externalizing problems. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 34, 788-808.

<https://doi.org/10.1521/jscp.2015.34.9.788>

Crouch, J. L., Irwin, L. M., Milner, J. S., Skowronski, J. J., Rutglede, E., Davila, A. L. (2017). Do hostile attributions and negative affect explain the association between authoritarian beliefs and harsh parenting? *Child Abuse & Neglect*. 67, 13-21

<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.02.019>

Dekovic, M., & Prinzie, P. (2014). Gezin en afwijkende ontwikkeling. In P. J. M. Prins, & C. Braet (Eds.), *Handboek klinische ontwikkelingspsychologie* (pp. 143-165). Bohn Stafleu van Loghum

Domenech Rodriguez, M., Donovanick, M.R., Crowley, S.L. (2009). Parenting styles in a cultural context: observations of “protective parenting” in first-generation latinos.

Family Processing. 48: 195–210. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2009.01277.x>

Donaldson, S.I., Grant-Vallone, E.J. (2002). Understanding Self-Report Bias in Organizational Behavior Research. *Journal of Business and Psychology* 17, 245–260

<https://doi.org/10.1023/A:1019637632584>

Eaton, W. (1989). Are sex differences in child motor activity level a function of sex differences in maturational status? *Child Development*, 60, 1005-1011

Eddy J.M., Leve L. D., Fagot B.I. (2001). Coercive family processes: A replication and extension of Patterson's coercion model. *Aggressive Behavior*; 27: 14–25.

[https://doi.org/10.1002/1098-2337\(20010101/31\)27:1<14::AID-AB2>3.0.CO;2-2](https://doi.org/10.1002/1098-2337(20010101/31)27:1<14::AID-AB2>3.0.CO;2-2)

Ember, C. R., & Ember, M. (1994). War, socialization, and interpersonal violence. *Journal of Conflict Resolution*, 38, 620–646. <https://doi.org/10.1177/0022002794038004002>

Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2016). Gender-differentiated parenting revisited: Meta-analysis reveals very few differences in parental control of boys and girls. *PLoS One*, 11(7).

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0159193>

Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., van der Pol, L. D., van Berkel, S. R., Hallers-Haalboom, E. T., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2017). Gender differences in

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE
DISCIPLINERING

- child aggression: Relations with gender-differentiated parenting and parents' gender-role stereotypes. *Child Development*, 88, 299-316.
- Erath, S. A., El-Sheikh, M., & Cummings, E. M. (2009). Harsh parenting and externalizing behavior: Skin conductance reactivity as a moderator. *Child Development*, 80(2), 578-592. <https://doi.org/0009-3920/2009/8002-0020>
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. (5th edition). SAGE Publications Ltd
- Firmin, M. W., & Castle, S. L. (2008). Early childhood discipline: A review of the literature. *Journal of Research on Christian Education*, 17,107-129
<https://doi:10.1080/10656210801909715>
- Firmin, M. W., & Castle, S. L. (2008). Early childhood discipline: A review of the literature. *Journal of Research on Christian Education*, 17,107-129.
<https://doi.org/10.1080/10656210801909715>
- Hakman, M., & Sullivan, M. (2009). The effect of task and maternal verbosity on compliance in toddlers. *Infant and Child Development*, 18, 195-205.
<https://doi.org/10.1002/icd.599>
- Kerr, D. C. R., Lopez, N. L., Olson, S. L., & Sameroff, A. J. (2004). Parental discipline and externalizing behavior problems in early childhood: The roles of moral regulation and child gender. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32, 369–383.
<https://doi.org/10.1023/B:JACP.0000030291.72775.96>
- Knafo, A., & Plomin, R. (2006). Parental discipline and affection and children's prosocial behavior: Genetic and environmental links. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(1), 147–164. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.1.147>
- Locke, L.M., Prinz, R.J. (2002). Measurement of parental discipline and nurturance. *Department of Psychology*, 22. 895-929. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(02\)00133-2](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(02)00133-2)
- Lysenko, L. J., Barker, E. D., & Jaffee, S. R. (2013). Sex differences in the relationship between harsh discipline and conduct problems. *Social Development*, 22,197-214.
<https://doi.org/10.1111/sode.12002>
- McKee, L., Roland, E., Coffelt, N., Olson, A. L., Forehand, R., Massari, C., Jones, D., Gaffney, C.A., & Zens, M. S. (2007). Harsh discipline and child problem behaviors: the roles of positive parenting and gender. *Journal of Family Violence*,22, 187-196.
<https://doi.org/10.1007/s10896-007-9070-6>

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE
DISCIPLINERING

- Meier, M.H., Slutske, W.S., Heath, A.C., Martin, N.G. (2009). The role of harsh discipline in explaining sex differences in conduct disorder: A study of Opposite-Sex Twin Pairs. *Abnormal child psychology*, 37:653-664. [https://doi.org/ 10.1007/s10802-009-9309](https://doi.org/10.1007/s10802-009-9309)
- Mesman J., Vermeer H. (2017) Vaders en moeders als opvoeders van jongens en meisjes. In: van IJzendoorn M., van Rosmalen L. (eds) *Pedagogiek in beeld*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten. https://doi.org/10.1007/978-90-368-0616-9_9
- Meyer-Bahlburg, H. F. (2019). “Diagnosing” gender? Categorizing gender-identity variants in the anthropocene. *Archives of Sexual Behavior*, 1, 1-9. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1349-6>
- Morrongiello, B. A., & Hogg, K. (2004). Mothers' reactions to children misbehaving in ways that can lead to injury: Implications for gender differences in children's risk taking and injuries. *Sex Roles*, 50(1), 103-118.
<https://doi.org/10.1023/B:SERS.0000011076.43831.a6>
- Olino , T. M., Durbin, C. E., Klein, D. N., Hayden, E. P., & Dyson, M. W. (2013). Gender differences in young children’s temperament traits: Comparisons across observational and parent-report methods. *Journal of personality*, 81,119.
[https://doi.org/ 10.1111/jopy.12000](https://doi.org/10.1111/jopy.12000)
- Olino, T. M., Durbin, C. E., Klein, D. N., Hayden, E. P., & Dyson, M. W. (2013). Gender differences in young children’s temperament traits: Comparisons across observational and parent-report methods. *Journal of personality*, 81,119.
<https://doi.org/10.1111/jopy.12000>
- Park, J. L., Johnston, C., Colalillo, S., & Williamson, D. (2016). Parents’ attributions for negative and positive child behavior in relation to parenting and child problems. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*,47, 63-75.
<https://doi.org/10.1080/15374416.2016.1144191>
- Patterson, G.R. (1976). The aggressive child: Victim and architect of a coercive system? In E.J. Mash, L.A. Hammerlynck, and L.C. Handy (Eds.), *Behavior Modification and Families* (pp. 267-316).
- Prinzie, P. (2004). Externaliserend probleemgedrag en opvoeding bij kinderen van vier tot negen jaar. *KIAD* 25, 55–67. <https://doi.org/10.1007/BF03060907>
- Querido, J. G., Warner, T. D., & Eyberg, S. M. (2002). Parenting styles and child behavior in African American families of preschool children. *Journal of Clinical Child and*

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE
DISCIPLINERING

Adolescent Psychology, 31, 272-277.

https://doi.org/10.1207/S15374424JCCP3102_12

Robins, L. N. (1986). The consequences of conduct disorder in girls. In D. Olweus, J. Block, & M. Radke-Yarrow (Eds.), *Development of antisocial and prosocial behavior: Research, theories and issues* (pp. 385–414).

Rothbart, M. K., & Derryberry, D. (1981). Development of Individual Difference in Temperament. In M. E. Lamb, & A. L. Brown (Eds.) *Advances in Developmental Psychology* (pp. 37-86) Lawrence Erlbaum Associates

Snarr, J. D., Slep, A. M. S., & Grande, V. P. (2009). Validation of a new self-report measure of parental attributions. *Psychological Assessment*, 21(3), 390–401.

<https://doi.org/10.1037/a0016331>

Snyder, J., Cramer, A., & A Frank, J. (2005). The contributions of ineffective discipline and parental hostile attributions of child misbehaviour to the development of conduct problems at home and school. *Developmental Psychology*, 1, 30- 41.

<https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.1.30>

Taillieu, T. L., & Brownridge, D. A. (2013). Aggressive parental discipline experienced in childhood and internalizing problems in early adulthood. *Journal of Family Violence*, 28, 445-458. <https://doi.org/10.1007/s10896-013-9513-1>

Verhoeven, M., Dekovic, M., Van Baar, A.L. & Bodden, D., (2017). Development and initial validation of the Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire (CECPAQ). *European Journal of Developmental Psychology*. 14;2, 233-247.

<https://doi.org/10.1080/17405629.2016.1182017>

Webster-Stratton, C., Hammond, M. (2003). Marital Conflict Management Skills, Parenting Style, and Early-onset Conduct Problems: Processes and Pathways. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. p. 917-927. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00509>

Williamson, D., & Johnston, C. (2015). Maternal and paternal attributions in the prediction of boys' behavior problems across time. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 44(4), 668-675. <https://doi.org/10.1080/15374416.2013.862803>

SEKSE VAN HET KIND, OUDERLIJKE ATTRIBUTIES EN NEGATIEVE DISCIPLINERING

Appendix

Om data te verzamelen voor onderzoek hebben de studenten deelgenomen aan het onderzoeksproject: “De unieke rol van vaders, moeders en het brein in de opvoeding”. In dit onderzoeksproject zijn gezinnen met een dochter en zoon tussen de 3 en 6 jaar oud en hun beide ouders betrokken. Het onderzoek richt zich op verschillende opvoedingsstrategieën van vaders en moeders ten opzichte van hun zonen en dochters, en de invloed van verschillen op de ontwikkeling in de kindertijd. Ik heb allereerst gezinnen benaderd via sociale media en kenniskringen. Hierdoor heb ik de mogelijkheid gehad om 5 gezinnen te bezoeken die deel wilden nemen aan het gezinsonderzoek. De gezinsbezoeken duurden ongeveer 3 uur per bezoek. Hierbij was het mijn taak om ouders instructies te geven over opdrachten die zij mochten uitvoeren met hun kinderen. Deze opdrachten stonden weliswaar beschreven op papier, maar mondelinge toelichting vooraf of naderhand was vaak noodzakelijk. Hiervoor was het van belang dat ik mij goed had ingelezen in het onderzoek en ook goed wist wat mijn taken waren. Goede voorbereiding was dus van belang. Ik heb mij goed voorbereid door alvorens de onderzoeken een dataverzamelingsbijeenkomst te volgen. Tevens heb ik de instructies herhaaldelijk doorgenomen. Tijdens de gezinsbezoeken heb ik alle data verzameld middels beeldmateriaal. Hiervoor was kennis van de camera en duur van alle opdrachten van belang. Ik vind dat ik deze taken goed heb uitgevoerd. Als feedback kreeg ik dat ik soms té vroeg was gestopt met filmen. Hier mag ik in het vervolg alerter op zijn. Ook mocht ik soms een meer sturende houding aannemen omdat ik het soms nog lastig vond om ouders en kinderen weer bij een taak te roepen als het even niet ging zoals het zou moeten gaan. Ik ben dan voorzichtig en afwachtend, waardoor het soms langs duurde voordat ouders en kinderen weer begonnen aan een volgende taak. Hier dien ik in het vervolg alerter op te zijn. Al met al vind ik dat ik mijzelf goed heb ingezet voor de dataverzameling. Ook vanwege mijn inzet voor andere dataverzameling, waarbij studenten mogen meedenken in de ontwikkeling van een vragenlijst. Dit helpt mee aan het kritisch bestuderen van bestaande onderzoeken.